

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ОБЛАСНИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА

**ТРАДИЦІЙНА КУЛЬТУРА
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ:
РОДИННІ ЦІННОСТІ І ТРАНСЛЯЦІЯ
СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ДОСВІДУ
ПОКОЛІНЬ**

Матеріали науково-практичної конференції

20-21 травня 2016 року

Харків – 2016

УДК 008:316.73(043.2)

ББК 71.083я431

T65

Редакційна колегія:

Л.Г. Омельченко – директор Обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва, заслужена артистка України;

О.Г. Бугайченко – завідувач відділу інноваційних культурних проєктів та міжнародного співробітництва Обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва;

Н.М. Роман – доцент, кандидат педагогічних наук.

Адреса редакційної колегії: 61002, Україна, м. Харків, вул. Пушкінська, 62;

Обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва.

Тел.+380 (57) 725-12-36

Традиційна культура в умовах глобалізації: родинні цінності і трансляція соціокультурного досвіду поколінь. Матеріали науково-практичної конференції (20-21 травня 2016 року). – Харків : «Точка», 2016. – 322 с.

ISBN 978-617-669-200-3

У тезах та доповідях, розміщених у збірці, окреслено перспективи збереження родинних цінностей у сучасному глобалізованому суспільстві, які було розглянуто під час роботи науково-практичної конференції «Традиційна культура в умовах глобалізації: родинні цінності і трансляція соціокультурного досвіду поколінь», що проходила в м. Харкові 20-21 травня 2016 року.

В конференції взяли участь провідні науковці з різних регіонів України, а також учені з Молдови та Росії. В процесі обговорення теми, досвідчені фахівці в галузях мистецтвознавства, історії, філософії, педагогіки та культури в різних аспектах розглянули родинні цінності та довели, що вони є основою добробуту сучасної людини, запорукою заможності держави й світу в цілому.

У ході роботи конференції проаналізовано й узагальнено як історичні, так і сучасні шляхи творчого відтворення та еволюційного розвитку традиційної культури, яка є основою родинних цінностей. Під час дискусії окрему увагу було приділено обґрунтуванню, систематизації та ефективному впровадженню засобів трансляції соціокультурного досвіду поколінь.

Для широкого кола дослідників, практиків, а також усіх тих, хто цікавиться проблемами традиційної культури, національного усвідомлення, самоідентифікації, збереженням родинних цінностей.

Матеріали друкуються в авторській редакції з незначними коректорськими правками українською та російською мовами.

УДК 008:316.73(043.2)

ББК 71.083я431

ISBN 978-617-669-200-3

© Обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва, 2016

О.П. Співак,
завідувач відділу науково-освітньої роботи
Харківського історичного музею
імені М.Ф. Сумцова

НОВІТНІ МЕТОДИ РОБОТИ З МУЗЕЙНОЮ АУДИТОРІЄЮ (З ДОСВІДУ РОБОТИ ХІМ)

Наразі, музей – це не тільки науково-освітня установа, що поєднує в собі відбір, реставрацію, зберігання і експозицію історико-культурних цінностей. Сьогодні музей – це складна, багаторівнева система, яка вирішує низку соціальних завдань, серед яких все більш помітні позиції займає організація дозвілля, інтеграція пізнавальної, розважальної та художньої творчої функції. Тому, для формування образу музею, розширення його аудиторії за рахунок використання різноманітних інформаційних засобів, обліку потреб суспільства в свій вільний час поєднувати пізнання з розвагою, змушує сучасні музеї використовувати видовищно-ігрові та інші методики організації культурного дозвілля своїх відвідувачів.

Так, серед відвідувачів музею, самою «вибагливою» і «непосидючою» аудиторією є діти молодшого та середнього шкільного віку. І для того, щоб виконати функцію задоволення пізнавального інтересу дітей і бажання багатьох відвідувачів подивитись все і одразу, що є в експозиції співробітниками науково-освітнього відділу була розроблена екскурсія-портфоліо.

Це сучасний, інтерактивний різновид екскурсії, під час якого екскурсанти виконують завдання для складання так званого «портфоліо» музейних експонатів. Перед початком проведення екскурсії по обраній керівником групи експозиції, екскурсовод поділяє екскурсійну групу на декілька підгруп по 4-5 чоловік у кожній. Підгрупа обирає капітана, який витягає картку з завданням для своєї групи. Завдання: сфотографувати протягом 5 хвилин певні предмети в експозиції, а потім показати екскурсоводу «портфоліо» цих музейних предметів. Наприклад, завдання по створенню «портфоліо» експонатів по експозиції музею «Наш край з IX до XIX ст.»:

- 1) сфотографувати всі керамічні вироби, представлені в експозиції;
- 2) сфотографувати всю зброю, представлену в експозиції;
- 3) сфотографувати всі прикраси, представлені в експозиції;
- 4) сфотографувати всі книги, представлені в експозиції;
- 5) сфотографувати всі монети, представлені в експозиції.

Після виконання цих завдань проводиться екскурсія і особливий наголос екскурсовод робить на «портфоліо» музейних експонатів, які склали учасники команд [1].

Отже, музей як велика чарівна скринька, що зберігає незвичайну цінність – час у вигляді музейних предметів, що колись були створені людиною. Такі екскурсії сприяють розвитку пізнавального інтересу у дітей та вихованню поваги до історії та культури рідного краю, до всього, що створено руками наших пращурів.

Окрім цього, останнім часом набирають популярності так звані Quest-room (квест-кімнати). Це такі ігри на спритність, які організуються у реальності за аналогією комп'ютерних ігор за власним сценарієм. Основа такого квеста – зачинена кімната, з якої учасникам гри потрібно увійти за 1 годину, використовуючи різні підказки, які власне вони самі й повинні знайти в цій кімнаті. Для того, щоб урізноманітнити відвідування експозицій підлітками та студентською молоддю, співробітниками науково-освітнього відділу вперше на базі музею створена така квест-кімната в експозиції «Наш край з IX до XIX ст.» під назвою «Як козаки в музеї блукали».

На початку гри група учасників знаходить лист від людини, яка винайшла машину часу. Але машина зламалася і гравці попали в пастку. Для того, щоб вибратися з пастки, учасникам потрібно за одну годину зібрати чотири цифри таємного коду, який відкриє замок пастки. На їхньому шляху зустрінуться козаки з гетьманом і писарем. Потрібно їх переконати, що вони не бусурмани, а браття козаського роду, потім знайти скарбничку Роксолани та розгадати її таємницю. Також ознайомитись с гербами Харківського намісництва і розшифрувати їх геральдичні символи. У ході виконання таких цікавих завдань учасники одну за одною отримують кодову цифру від замка пастки [2].

Отже, такі незвичні логічні ігри стрімко набирають популярності серед молоді, і саме в музеї можна здійснити таку собі подорож у часі, чому сприяють музейні експонати, історичні інтер'єри тощо.

Окрім того, у Харківському історичному музеї на базі існуючих експозицій розроблено декілька занять з елементами інтерактивної гри. Наприклад, «Козацькому роду нема переводу», до Дня українського козацтва. Даний захід починається з відвідування експозиції «Україна – козацька: погляд крізь століття», де центральне місце посідає унікальна гетьманська хоругва кінця XVII ст. із колекції Харківського історичного музею та багато інших цікавих експонатів. Після екскурсії учасників заходу запрошують до актового зали музею для проведення різноманітних конкурсів на козацьку тематику.

Починається ігрова програма з того, що гості поділяються на дві команди і обирають отаманів. Перше випробування отаманів – надути повітряну кульку. Хто впорається раніше, той і виграв, він отримує дерев'яний муляж булави як символ отаманської влади. Є також і конкурс писарів, для цього кожній команді роздається лист паперу і кольорові олівці. Необхідно швидко (на час) намалювати козака в повний зріст. А далі проводяться козацькі вікторини, де гості заходу закріплюють почуте з екскурсії по експозиції. За кожну правильну відповідь команда отримує марку з зображенням козака, у кого марок виявиться більше, та команда і перемогла.

Особливо учасникам заходу подобаються така гра, як «Переправа», де перевіряється взаємовиручка козаків. Для цього кожна з команд шикуються в колону. Учасник, який стоїть першим, бере собі на спину наступного учасника і переносить його через уявну річку на другий бік залу. Той учасник, якого несли на спині, повертається назад і переносить наступного учасника своєї команди і т.д. Перемагає та команда, яка швидше перенесе всіх членів команди через переправу. Дівчата люблять конкурс «Дбайлива козачка», де треба показати, як за допомогою трьох предметів: рубеля, качалки та рушника в давнину козачки могли випрасувати білизну. По закінченню заходу всі бажаючі мають змогу сфотографуватись у вишиваній сорочці, козацькій шапці-кубанці та з козацькою булавою (муляжем) [3].

Підсумовуючи вищесказане, можна сказати, що головне в роботі з музейною аудиторією це правильно обрана методика. Набір методичних засобів досить багатий, всі вони сприяють формуванню інтересу до музею. Завдяки поєднанню інформації та присмних емоцій збагачується продуктивна пам'ять та наповнюється сенсом процес відвідування музею.

ЛІТЕРАТУРА

1. Івченко Б.А. Сценарій музейного заходу «Завдання для екскурсій-портфоліо по експозиціям Харківського історичного музею» [Текст], 2013. – 6 с.
2. Люлько Ю.О. «Сценарій музейного заходу «Музейний-квеструм по експозиції «Наш край з IX до XIX ст.»» [Текст], 2016. – 7 с.
3. Івченко Б.А. Сценарій музейного заходу «Козацькому роду нема переводу»[Текст], 2011. – 5 с.

Ю.А. Степанченко,
викладач по класу гітари,
керівник ансамблю гітаристів ДМШ №3
(м. Полтава)

Л.В. ПОДВОРНИЙ – ЗАСНОВНИК КАФЕДРИ КЛАСИЧНОЇ ГІТАРИ В ПОЛТАВСЬКОМУ МУЗИЧНОМУ УЧИЛИЩІ ІМЕНІ М.В. ЛИСЕНКА

Незбагненна влада музики над людиною. Вона примушує радіти й плакати, може допомогти пережити горе, зняти душевний стрес, вилікувати сердечні рани.

Музика – стародавній вид мистецтва, здатний об'єднувати людей і в цьому її найбільша сила. Різні за характерами, звичками, поглядами на життя, національністю, пристрастями, моральними принципами люди в концертній залі, затамувавши подих, однаково схвилювано й благоговійно завмирають під зливою дивовижних, чаруючих звуків. І вже на другий план відходять життєві негаразди й турботи, залишається тільки влада мистецтва, яке очищає душу від